

Кафедра обліку і аудиту
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля
Кафедра управління персоналом та соціології
Уральського державного університету шляхів сполучення
Інститут економіки і менеджменту
ВНЗ «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Кафедра економіки промисловості та організації виробництва
ДВНЗ «Українського державного хіміко-технологічного університету»
Полтавська державна аграрна академія
ВНЗ Державний інститут підготовки і перепідготовки кадрів промисловості

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

Збірник матеріалів
міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

16–17 січня 2013 р.
м. Дніпропетровськ

Дніпропетровськ
«Герда»
2013

проблеми: попри певну автономію, потрібне ретельне узгодження інвестиційної політики венчурного фонду із стратегічним курсом розвитку підприємства; іноді виникають труднощі щодо вибору між альтернативними інвестиційними проектами; часто материнське підприємство змушене надавати фінансову допомогу підприємствам, створюваним при участі свого дочірнього фонду.

Широкого поширення набула практика діяльності спеціалізованих фірм, які беруть на себе управління одним або декількома фондами венчурного фінансування. Часто такі керуючі фірми, що вже зарекомендували себе як надійні партнери на ринку венчурного капіталу, ініціюють створення нових фондів. Плата за послуги з управління сплачується щорічно в розмірі 2-3% від загального обсягу фонду венчурного фінансування протягом періоду існування фонду [2]. Дохід венчурного фонду, отриманий внаслідок реалізації програми ризикових капіталовкладень і продажу цінних паперів новостворених підприємств розподіляється між його учасниками пропорційно початковим внескам. Частка керуючої фірми регулюється укладеним контрактом і може сягати 20-30% від прибутку.

Третьою формою участі крупних інвесторів у венчурному бізнесі є входження в так звані "незалежні" венчурні фонди, створені і керовані професіоналами ризикового фінансування, на правах партнера з обмеженою відповідальністю. Така форма не вимагає значних інвестицій і спеціалізованих навичок управління. При цьому полегшується доступ до розробок дрібних фірм, підтримуваних фондом і забезпечується відслідковування проектів, які, з різних причин, відкидаються керуючими венчурних фондів. В такий спосіб підприємства отримують можливість ближче познайомитися з діловими якостями окремих керуючих, вчених, інженерів чи винахідників, які розглядаються як потенційні співробітники їх наукових лабораторій, виробничих підрозділів. Основним недоліком цієї організаційної форми для великого підприємства є пасивний і обмежений характер участі. Можливості втручання в діяльність венчурного фонду лімітовані рамками участі в партнерстві, що не дозволяє контролювати в належній мірі інвестиційну політику керуючих.

Література

1. Єрмолович О.В. Деякі аспекти венчурного фінансування інноваційної діяльності суб'єктів малого бізнесу
2. Для підготовки даної роботи були використані матеріали з сайту <http://www.sciteclibrary.ru/>

Жавнерчик О.В.

асистент

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ РОЗПОДІЛУ РЕНТИ

В умовах необхідності забезпечення безпеки економіко-екологічної трансформації земельних відносин виникає об'єктивна необхідність створення

дієвого економічного механізму утворення і реалізації рентного доходу, особливо що стосується питань економіко-екологічної справедливості її розподілу.

За рахунок вилучення і перерозподілу в інтересах країни і територій доходів рентного характеру можна забезпечувати пропорційний і збалансований розвиток економіки. Основу для розвитку рентних відносин складає механізм ренти, який включає в себе засоби формування, отримання, розподілу, вилучення та перерозподілу ренти в системі рентного циклу [1 с.341, 347].

Понятійно-категоріальна сутність земельної ренти проявляється в тому, що при здійсненні купівлі-продажу землі, отримана сума представляє собою нетрудовий дохід, тобто при реалізації вироблених продуктів реалізується не право власності на землю, а право власності на продукти праці, а оскільки земля - це суспільне благо, яке не має вартості, то плата за користування землею по суті є нетрудовим доходом землевласника, який суспільство сплачує за перетворення цього блага у приватну власність. Земельна рента виступає частиною доданої вартості, створеної в суспільстві, джерелом якої виступає наймана праця сільськогосподарських виробників.

Засновники класичної теорії ренти вважали за необхідне вилучати приріст рентного доходу у вигляді податків. Цю ідею підтримує директор Центру вивчення проблем земельної політики Великобританії Фред Харрісон, який відстоює повне вилучення ренти в дохід держави [2, с.4].

Рентна політика як складова державної економічної політики представляє собою систему принципів і напрямів діяльності, а також відповідну сукупність заходів в сфері регулювання виробництва, розподілу, споживання, накопичення, експорту і імпорту продукції з метою ефективного стягнення, акумуляції і використання доходів рентного характеру. Реалізація рентної політики відбувається через податкову, цінову, митну та інші політики.

В Україні рента в явному вигляді справляється у формі платності природокористування (земельний податок, орендна плата за використання землі, плата за використання водних, лісових ресурсів, рентні платежі тощо) та в прихованому вигляді через сплату податку на прибуток, податку на додану вартість, експортне мито.

Актуальність активізації рентної політики визначається необхідністю подолання деформацій та неповноти структури ринкових механізмів регулювання, які за сучасних умов спричиняють необґрунтований перерозподіл і привласнення ренти. Сучасний рівень побудованих на рентній основі платежів і зборів за використання природних ресурсів недостатньо стимулює їх раціональне використання, не забезпечує реального відображення втрат суспільства і не створює необхідної фінансової бази для природоохоронної діяльності. Все це негативно впливає на економіку, деформує процеси структурної перебудови, оскільки учасники інвестиційного процесу схильні обирати більш енерго- і ресурсомісткі проекти [3 с.36].

На сьогодні рентні платежі в Україні не повністю відповідають вимогам економіко-екологічної безпеки, так і не налагоджене прогресивне оподаткування рентного надприбутку, який враховуючи масштаби торгівельних націнок

реалізується лише в сфері обігу. Скрутне становище сільського господарства в Україні, коли в багатьох випадках доходів не вистачає на покриття основних витрат, дає право стверджувати, що присвоюють ренту не землевласники, а посередницькі структури. В результаті погіршується якісний стан земель та економічне становище сільськогосподарських виробників. Це свідчить про те, що на сьогодні в Україні ще не налагоджений економічний механізм реалізації рентних відносин, передусім земельної ренти, частка валового прибутку країни вилучається у земельних власників різними постачальниками, кредиторами, посередниками, перекупниками та ін. без будь-якої компенсації, проте на доходи від ренти припадає висока частка сукупного доходу.

На даний час в Україні ще не задіяні механізми вилучення додаткового доходу через прогресивне оподаткування в природокористуванні з метою вилучення рентного доходу, механізми стимулювання природоохоронної діяльності виявились також мало ефективними [3, с.17].

Нагальною необхідністю виступає адекватність і справедливність розподілу рентного доходу, удосконалення державних інструментів регулювання ціноутворення та фінансово-кредитного забезпечення окремих господарств, орієнтованих на виробництво екологічно чистої продукції.

На сучасному етапі для забезпечення економічної ефективності земельних відносин необхідно удосконалення рентного механізму та рентної політики держави в напрямку соціальної справедливості.

Існуючий в Україні рентний механізм характеризується низкою недоліків, а саме:

- рентні платежі не відповідають реальним рентним доходам;
- фіскальна система недостатньо враховує рентні механізми;
- не повністю враховані джерела ренти, тобто рентна база;
- нерозвинений механізм інфраструктурної ренти: транспортної, курортної, тощо;
- низький рівень розвитку страхових, лізингових та інших фінансових рентних відносин;
- неможливість ефективного вилучення монопольної ренти, що сприяє накопиченню олігархічного капіталу;
- посилення соціальної диференціації, незбалансованості рівнів соціально-економічного розвитку територій та загострення соціальних проблем.

Для подолання недосконалої механізму вилучення ренти пропонується наступне:

1. Провести інвентаризацію джерел ренти, розробити заходи щодо попередження її необгрунтованого привласнення.
2. Створити передумови для розвитку і удосконалення ринкових механізмів регулювання рентних відносин.
3. Реформувати державну закупівельну політику з врахуванням регіональних особливостей, закупівельні ціни необхідно корегувати на суспільно прийнятну собівартість продукції для кожного регіону.

4. Посилити державне регулювання джерел утворення монопольної ренти для запобігання утворення олігархічної ренти через застосування фіскальних механізмів її вилучення.

5. Диференціювати податки, ціну землі, розміри орендної плати, вартість кредитних ресурсів для подолання нерівності умов господарювання.

6. Вдосконалити нормативно-правову базу, рентне законодавство не повинне допускати приватизацію ренти, оскільки суспільно створена вартість у вигляді ренти повинна бути усупільнена. Всі користувачі рентних ресурсів повинні сплачувати ренту в розмірі, що відповідає поточної рентної вартості використовуваного ресурсу.

7. Рентні платежі повинні враховувати плату за погіршення ресурсу на базі економіко-екологічних розрахунків вартості відшкодування та відновлення ресурсу що сприятиме врахуванню екологічного імперативу при її розподілі.

Література

1. Данилишин Б.М., Клиновий Д.В., Пепа Т.В. Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка: Навчальний посібник / За наук.ред. Б.М.Данилишина. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф»», 2007. – 688с.

2. Харрисон Ф. Налоги снижают стимулы к труду / Ф. Харрисон // Независимая газета. – 2001. – 23 мая. – С. 4.

3. Данилишин Б.М., Міщенко В.С. Рентна політика в Україні. – К.: ЗАТ «НІЧЛАВА», 2004. – 68с.